

Fotografujeme tanec

Fotografování tance může mít mnoho podob: turisté fotografují tance „u přírodních národů“ a ve skanzenech, tanec se fotografuje „na památku“ v tanečních, na plesech a diskotékách, ale tanec ve své nejvyspělejší podobě – baletu – je několik set let špičkovým uměním. Moderní výrazový tanec pak asi 50 let...

TANEC OBJEKTIVNÍM POHLEDEM

Při konkrétní zakázce se často po fotografovi chce, aby zachytil tanec tzv. „objektivně“, aby fotografie tance popsala. Fotografova nadsázka zadavatele v tomto případě nezajímá. Fotograf musí být pokorný vůči choreografii a tanečnickům, musí se umět vcítit do záměru choreografa, což samozřejmě předpokládá, že o věci něco ví. Z fotografického hlediska musí mnohdy spojit nespojitelné: krátký čas pro zachycení pohybu při nízké hladině osvětlení.

TANEC SUBJEKTIVNĚ

Vedle snahy o objektivní zachycení všeho podstatného při tanečním vystoupení má fotograf při fotografování tance také příležitost k rozvíjení vlastních představ, které mohou odrážet jeho emoce a vnímání. Tyto snímky může uplatnit například na svých výstavách. Extrémní technické podmínky pro realizaci trvají, fotograf však na ně není striktně vázán a může také experimentovat, například neostrým zachycením pohybu nebo volbou neobvyklého stanoviště, například nadhledu.

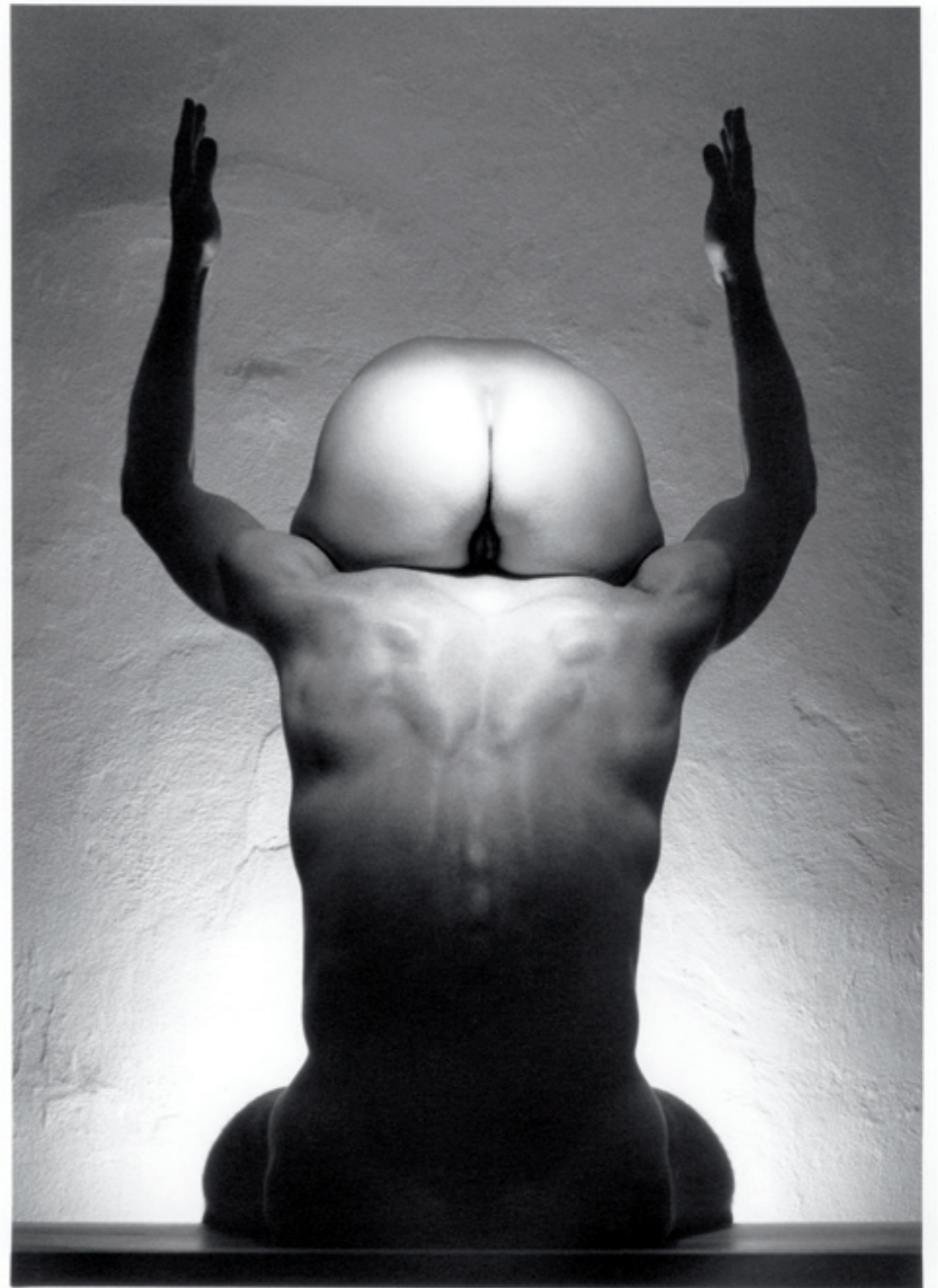
INSPIRACE TANCEM

Získané znalosti a kontakty při fotografování tanečních kreačí může fotograf svobodně uplatňovat ve svém ateliéru, v němž volí světlo, jaké potřebuje, a kde mu model vytvoří požadovanou akrobatickou pózu, což běžná sebetvárnější modelka prostě nedokáže. Fotograf se tancem inspiroje i při požadavcích na pózy. „Inspirace tancem“ mají nejméně technických úskalí z našich tří skupin a pro vnímavého fotografa představují velmi atraktivní oblast.

CO PRAVÍ VŠEOBECNÁ ENCYKLOPEDIJE O TANCÍ?

Tanec je „pohybová aktivita vyjadřující rytmickými pohyby subjektivní pocity tanečnicka“ a je „zpravidla doprovázena hudbou nebo zpěvem“. Má tři hlavní proudy: lidový tanec, jehož původní funkce byla spojena s magií, kultem, obřady, erotikou i zábavou, společenský tanec jako druh zábavy a balet, který jako nejkultivovanější taneční projev je druhem umění.

WOMANAUT

29.4. 2005

FOTO: © ROMAN SEJKOT

Tanec objektivním pohledem

Kvalitní fotografování tance patří k nejobtížnějším fotografickým oblastem, zejména když má fotograf o tanci podat informaci, která by věcně a bez chyb ukazovala, jak taneční kreace probíhaly.

Autorem všech snímků na dvoustraně je © Roman Sejkot.

Hledání stanoviště

Stanoviště fotografa pro objektivní zachycení klasického i moderního tance je většinou striktně dané, je jím pozice, ze které bude výkony sledovat divák. Fotografuje se většinou při zkouškách v divadle, přičemž je vhodné, když je fotograf přítomen u všech. Úkolem je zachytit vše podstatné, všechny významné aktéry, a to „fotogenicky“ (například u sólisty musí být zřejmá tvář). Při zakázce se fotí také samotná scéna, ne jen tanečníci.

Světelné podmínky

Z hlediska fotografa jsou světelné podmínky svízelné, nastavení ISO tedy používá co nejvyšší. Nejdelší expoziční čas je 1/30 s, jímž je možné zachytit ostře nějakou pomalejší akci, často je však nezbytná 1/1000 s. Použití bles-

1. Sólistka Baletu Národního divadla v Praze Adéla Pollertová (sestra olympijského vítěze Lukáše Pollerta) tančuje Zlatovlásku a zde se kromě pohybu v krásné póze podařilo zachytit také vlající zlaté vlasy! Fotografováno Nikonem D200, ISO 1600, ohnisková vzdálenost 155 mm.

2. Nejen celková póza, ale také zachycení mimiky je velmi důležité. Tanečníci mají i v nejvypjatějších momentech „úsměv na tváři“ (na rozdíl třeba od fotbalistů). Sólista Baletu Národního divadla Michal Štípa v Oněginovi. Fotografie má více kompozičních plánů, efektní je také zrcadlení.

ku by rozbilo světelnou atmosféru a rušilo by tanečníky, blesk se proto zásadně nepoužívá. Někdy při úspěšném fotografování sehraje svou roli náhoda, třeba když osvětlovač při zkoušce nestihne sledovat pohyby tanečníků.

Největší úskalí

Největším úskalím je vysoký světelný poměr scény (viz naproti), který může vést ke splnutí stínů, a dále nezbytnost krátkých časů expozice v pološeru. Pokud je nezbytné fotografovat při představení, fotograf pracuje v jakémsi „fusaku“, který tlumí hluk závěrky, resp. zrcátka, nebo s přístrojem, který z principu problém se zrcátkem nemá. Definitivní výběr snímků se provádí s choreografem, neboť on zná svůj záměr a rozpozná případné nevhodné okamžiky a úhly zachycení (nárt musí být propnutý, ruce vláčné). Pro objektivní záznam nesmí být pohyb na fotce neostrý.

Fotografická výzbroj

V současnosti se doporučuje taková digitální zrcadlovka, která s minimem šumu zvládá nastavení ISO 1600, přičemž běžně se používá ISO 3200. „Nízké“ ISO 800 se užije jen zcela mimořádně. Vysoce citlivé filmy se mohly takzvaně pushovat, ale zkušenosti ukazují, že při pushování u zvláště citlivých filmů vznikaly problémy. Používají se kvalitní objektivy o delších ohniskových vzdálenostech, buď pevné s výhodou nízkého clonového čísla, nebo zoomy, které jsou praktičtější (typicky 70–200 mm). V určitých situacích je vhodný i základní objektiv s nízkým clonovým číslem (1,2, 1,4).

3. Fotografie pochází z představení ND Rodinné album a dobře vystihuje „rodinné gaučové historky“. Zastavení pohybu na znak padající demisolisty Pavly Hrubéšové vyžadovalo čas 1/320 s a clonu 2,8. Umělecký šéf Baletu ND Petr Zuska měl co dělat, aby stačil seskočit z pohovky. Fotograf musel reagovat ve zlomku sekundy, takže o situaci musel předem vědět, musel být připraven.

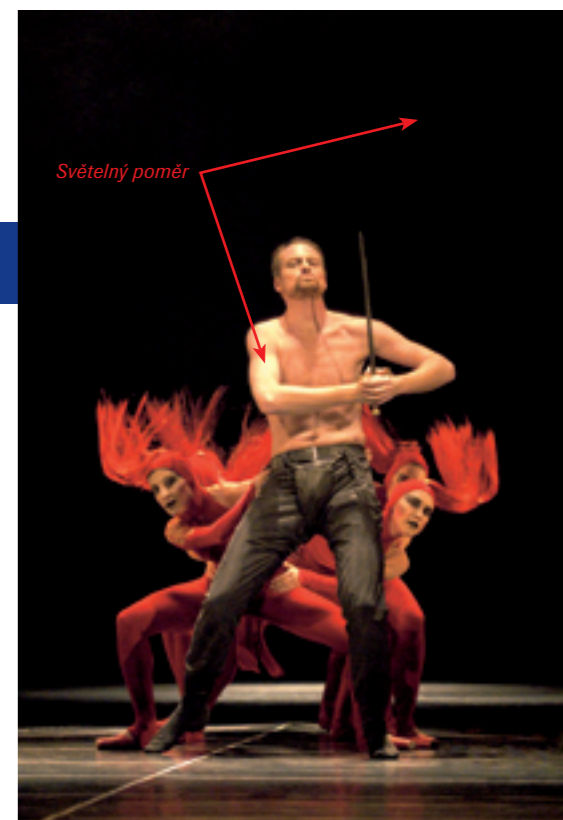
VYSVĚTLENÍ POJMŮ

■ **Světelný poměr** ukazuje, jaký je vztah mezi hladinami osvětlení. V přirozeném světle jde o poměr mezi hladinou přímého a nepřímého osvětlení, v konstruované světelné realitě jde o poměr mezi hlavním a doplňkovým světlem. Fotograf jej řeší na každém snímku, jehož tonalitu výrazně ovlivňuje. Jestliže ve stínech není rozeznatelná škála, jde o mezní světelný poměr, který může být záměrem, ale také chybou. Na jevišti jde typicky o přímé nasvětlení hlavního aktéra, přičemž ostatní je mimo tuto světelnou hladinu.

■ **Pushování** - zvýšení citlivosti prodloužením vyvolávací doby fotomateriálu.

4. Rodina Borgiů proslula díky krvi prolité v příbuzenských půtkách. Pochodující válečník Igor Ondříček za sebou vláčí krvavé zlo - Terezu Podářilovou, Nikolu Márovou a další, zpodobňující počty mrtvol... Efektní a důležité je zachycení vlajících vlasů. Stejně jako ve všech předchozích případech se fotilo s předností clony, nastavené většinou na 2,8.

Tanec subjektivně

Fotografování tance se může stát fascinující zálibou, která mnohé mocně zaujala. Fotograf je při něm do značné míry „propojen“ s těmi, které zachycuje a pro které fotografuje. Dobrý fotograf tance jej musí mít rád a měl by mu rozumět, což se týká jak klasického, tak moderního tance.

Autorem všech snímků na dvoustraně je © Roman Sejkot.

Hledání stanoviště

Ke stanovišti z pozice diváka může přistoupit při subjektivním pohledu také nadhled nebo boční pohled, přičemž fotograf samozřejmě nesmí rušit.

Fotograf musí sledovat a rozumět záměrům choreografa, aby případně mohl využít některý snímek situace pro své pocitové vyjádření. Zejména fotografie baletu je efektním, proti běžné realitě výrazně stylizovaným jevem sama o sobě, proto je fotograficky velmi vděčná.

5. Mozart? Mozart! je náročná choreografie Petra Zusky, která ale umožňuje také díky hudbě vlastní fotografické tvůrčí interpretace. Pohybovou neostrost dovolila expozice 1/4 s při cloně 5,6 s ISO 1600.

6. Dle slov Romana Sejkota je toto jediný okamžik porodu ženy mužem zachycený na fotografii! Konkrétně se to stalo při představení PKB Son Chemin, kde Davidem Stránským byla porozena, či snad z jeho žebra vznikla, Veronika Volfová! Prolnutí umožnila klidná pozice Veroniky a pohyb Davida...

Světelné podmínky

Světelné parametry jsou dané a fotograf může jen vzácně při zkoušce požádat: „Tohle mi udělejte a tam mi posviťte!“ Vhodně volená kombinace času expozice pro rychlost daného pohybu může vést k efektním záběrům, využívajícím barevné nebo světelné hry kombinované s pohybovou neostrostí.

Největší úskalí

Technická úskalí při subjektivním fotografování tance jsou stejná jako v případech povinného objektivního zachycení.

RYTMUS A KOMPOZICE

Fotografie je velmi efektní z hlediska fotografické kompozice, což naznačují shodné oblouky, rytmus těl i kontrast postav. Jenže z choreografického hlediska je zachycení chybné, protože v tomto případě měly být všechny postavy buď „ve vzduchu“, nebo „na zemi“. Příklad, kdy z obrazového hlediska efektní a kvalitní fotografie může být pro objektivní záznam scény z hlediska choreografa špatná. Ostatně také proto se s choreografem musí provádět definitivní výběr snímků pro prezentaci představení.

7. Fotografie z představení Ways 03 (Národní divadlo) působí pohybově dokonale.

cení, fotograf však není omezen pokyny choreografa a povinným zachycením stěžejních momentů.

Fotografická výzbroj

Požadavky na vybavení jsou totožné jako u objektivního zachycení, nutno ale dodat, že někteří fotografové používají při déletrvajícím fotografování při zkouškách také stativ, samozřejmě s velmi kvalitní hlavou. A to především proto, že celý den držet na krku foťák s teleobjektivem je únavné. (Zejména tehdy, když třímají středofórmátový přístroj, který se při fotografování v divadle dříve také používal.)

8. Stanoviště v divadelní lóži nebo na galerii je pro fotografa méně obvyklé, avšak v případě dobře výtvarně řešených scén je nejen zážitkem, ale i nutností pro zachycení celku! Zdá se, jako by bylo dost světla, ovšem není to pravda. Tady to při ISO 800 a cloně 3,2 stačilo jen na čas expozice 1/6 s...

↑
9. Adobe Photoshop je mocný čaroděj! Vykouzřil ke dvěma baletkám (sestrám) fascinující vodní stěny. Užít byl ještě speciální filtr z dílny Flaming Pear Software.

Inspirace tancem

Tanec, taneční pohyb, odedávna inspiroval umělce i obyčejné smrtelníky. Bylo by divné, kdyby tomu tak nebylo u fotografů. Je fascinující, co cvičený člověk se svým tělem dokáže vytvořit za nádherné kreace!

Autorem snímků na dvoustraně je © Roman Sejkot.

10. Podobné stočení a vypnutí rukou dokáže pouze cvičená bytost. „Spolupráce s tanečnicemi si velice vážím! Dokáží se svým tělem to, co ostatní lidé skoro vůbec ne. Jsou nejen pohybově nadané, ale denně trénují, a navíc musí být velmi empatické, aby pochopily tvůrčí záměry choreografa, režiséra a v tomto případě taky fotografa.“ pravil ke snímku Roman Sejkot. V tomto případě nejde o práci s Photoshopem, ale se světlem a tělem.

Největší úskalí

Pokud fotograf zvládá svou techniku a má tanečnici jako model, neměl by nastat problém. Snad jen s nechtěnými zvědavci v krajině... Pro nezkušeného mohou být pastí nezvladatelné možnosti softwaru.

Fotografická výzbroj

Fotografické vybavení odpovídá záměru. Předpokládá vybavený ateliér, který fotograf nemusí nutně vlastnit, může si jej také s výhodou pronajmout, což se ve fotografických kruzích zejména na západ od nás praktikuje stále častěji. Pokud je cílem vytvoření velkoformátových zvěšenin na výstavu nebo výzdobu interiéru, může se pro fotografování využít digitál s větším snímačem nebo digitální zadní stěna středofórmátového přístroje. V záznamu na snímáči s 8, 22 nebo 39 miliony „kalíšků“ je přece jenom rozdíl... I techniku s obsluhou si lze pronajmout.

Volba stanoviště

Volbě vhodného stanoviště předchází jasný záměr. Fotografové si jej často poznamenávají buď do sešitu, nebo si záznamy o nápadech ukládají do mobilu. Na souhru model – čas – místo a podmínky se někdy od prvotního nápadu čeká taky několik let.

Světelné podmínky

Na rozdíl od fotografování na zkouškách v sálech a jevištích si může fotograf vytvořit světelnou atmosféru sám a podle libosti. Sám konstruuje světelnou realitu, využívá hlavního a doplňkového světla, cílevědomě pracuje se světelným poměrem, aby to bylo technicky a vizuálně únosné. Pracuje v ateliéru, méně často v exteriéru, kde mnohdy musí na nejlepší světlo vyčkávat.

ZÁKLADNÍ ZPRACOVÁNÍ (OSOBNÍ ZKUŠENOST ROMANA SEJKOTA)

Při jednodenním fotografování tance se vytvoří 500–700 fotek, což představuje v jeho případě zhruba 2,5–3 GB dat. Z praktických důvodů fotí tanec většinou na JPG formát, nikoliv na RAW, který by jednak znamenal větší objem dat a pak také větší čas na načtení a zpracování. Doma u počítače fotky načte, prohlédne a vytřídí v programu Apple Aperture (viz s. 62). Nejenže zjistí, co nafotil a co může použít, ale především kde byly chyby, na co a v který moment si dát pozor. Druhý den může fotografovat na zkoušku znovu, lépe a jinak, může již čekat jen na určitý moment a zaujmout třeba jiné stanoviště. Může vytvořit i fotky „čistě pro sebe“.

12. Parametry: Nikon D2X, ISO 100, čas expozice 1/2 s, clona 16, f/17 mm, 1 ruční blesk se stroboskopickým efektem, dále studiový blesk a šikvná modelka-tanečnice, pohybující se v rytmu jí blízké hudby.

11. Roman Sejkot o fotkách půvabně vypráví: „Baletky, sestry X, vytvořily na skále v Českém ráji malý tree, stály tam tak asi čtvrt hodiny a drbaly fotografa, nemotoru, který hledal vhodný úhel záběru a snažil se nespadnout, když tu najednou se z vodní hladiny stojící hned vedle vynořilo světlo, a nebylo to slunce...“ Fotografovi tu pomohl opět Photoshop. O siluetě se dočtete na s. 63.

Technika pro fotografování tance

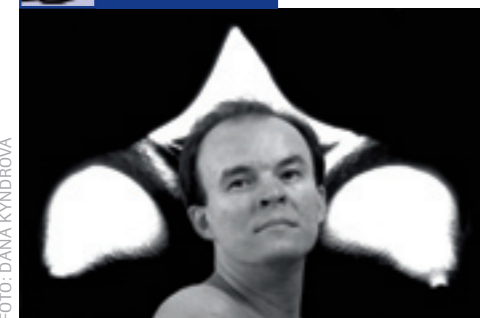
Roman Sejkot patří v současné době k našim nejznámějším fotografům aktu. Méně je známo, že od roku 1995 se systematicky věnuje fotografování tance.

13. Fotografie pro plakát představení Národního divadla Motýlí efekt byla předem naskicována a tanečníci s ní byli dobře obeznámeni. Konečná verze se podařila asi po dvou hodinách focení a konzultací u obrazovky.

ROMAN SEJKOT

Roman Sejkot (*1963) začínal s Pražským komorním baletem Pavla Šmoka, pracoval pro Státní operu Praha, Černé divadlo Jiřího Smrce, nyní spolupracuje hlavně s Národním divadlem v Praze. Věnuje se i nezávislým choreografickým projektům a tanečním festivalům. Má za sebou úctyhodnou dráhu také v reportážní a reklamní fotografické tvorbě. V roce 1994 obsadil v soutěži World Press Photo třetí místo, na 26. mezinárodním fotosestřelování v Arles získal za fotografie aktů cenu Kodak European Panorama 95. Je členem Asociace profesionálních fotografů ČR.

CO MÁ V BRAŠNĚ ROMAN SEJKOT

TELEOBJEKTIV AF-S VR-Nikkor ED 70-200/2,8G má skvělou kresbu, vyniká vysokou světelností a používám ho v divadle velmi často. Je tam pro mne tou nejpodstatnější optikou.

AF-S NIKKOR ED 17-35/2,8D je širokáč používaný na fotografování celého jeviště.

IPOD Video/Photo na 30 GB. Používám ho nejen kvůli muzice, ale taky mi slouží jako banka fotek. Mám rád Apple...

NIKON D100 Digitál, bez kterého si svůj fotografický život v divadle neumím představit.

DIGITÁLNÍ FOTOGRAF a akumulátory, to je skoro soužití... Akumulátory Nikon Li-Ion Battery Pack.

EXTERNÍ DISK se zabudovanou čtečkou CFII Delkin eFilm PicturePad má kapacitu 60 GB a slouží mi pro přenášení snímků.

AF NIKKOR 50/1,4D má výbornou světelnost, je základem objektivem, který je při velikosti snímáče na Nikonu D100 vlastně malým portrétním objektivem.

VELKÉ ČERNÉ NIC je fusak, do kterého se halím, abych zvukem a tělem nerušil při focení diváky, když už musím fotografovat při řádném představení a ne při zkouškách. Mám v něm foťák a hlavu.

BEZ PROGRAMU Apple Aperture 1.1 si neumím představit rychle načtení, zpracování a výběr těch 600 fotek, které v divadle za den udělám.

SOUPRAVU SOFTWARE Adobe Creative Suite 2 má asi každý profesionální fotograf. I když základní úpravy mohu udělat v Aperture, bez Photoshopu by některé mé inspirace tancem nemohly vzniknout.

PAMĚŤOVÝCH KARET není nikdy dost. Podceňuje se, že se od sebe liší rychlostí zápisu, spolehlivostí, tuhle CompactFlash II Professional Lexar (40x) na 2 GB používám úspěšně už 3 roky...

TABLET WACOM je skutečným partnerem pro jemnější práci, práce s tabletem je mnohem vhodnější než s klasickou myší.

VĚRNÝ, již mírně obnošený kamarád Apple Power Book 4, mimo jiné s DVD vypalovačkou.

STATIV Manfrotto 074 s hlavou 029MK2 beru do divadla poměrně často. Focení při zkouškách trvá několik hodin.

ČTEČKA KARET LEXAR

SVĚTLNÁ TUŽKA, kterou si svítím, protože v divadle v hledišti je samozřejmě tma.

Jaké používáš fotografické přístroje pro fotografování tance?

→ Pokud to bylo na filmy, tak to byl Nikon F801s a Nikon F90. Krátce to byl také digitální Olympus E20p. Dnes používám Nikon D100, který má vynikající poměr vysoká citlivost/šum.

Jaké používáš objektivy?

→ Pro tanec používám základní objektiv AF Nikkor 50/1,4D, AF-S Nikkor ED 17-35/2,8D a hlavně úžasný AF-S VR-Nikkor ED 70-200/2,8G.

Jaké doplňující příslušenství?

→ Karty CompactFlash II Professional Lexar (40x) 2 GB a 640 MB, externí disk se zabudovanou čtečkou CFII Delkin eFilm PicturePad 60 GB, iPod Video/Photo 30 GB, stativ Manfrotto 074 s hlavou 029MK2, PowerBook G4, Tablet Wacom PenPartner...

Jaký používáš fotomateriál?

→ Dneska fotografuji tanec výhradně na čip.

Jaká je tvá nejoblíbenější scéna pro fotografování tance, pokud se to vůbec dá říct?

→ Stavovské divadlo v Praze.

Tvá nejzajímavější zakázka pro fotografování tance?

→ Nejzajímavější byla ta první od Pavla Šmoka (PKB), protože jsem o tom vůbec nic nevěděl... Ale teď vážně: Choreografie profesora Pavla Šmoka byly vždy velmi výtvarné, nebyly to jen kroky. Z čistě výtvarného hlediska je prostě geniální Jiří Kylián. U něho nevíte, co fotit dřív a z jakého úhlu. A pokud bych mohl jmenovat tři lidi, tak třetím mým „vevýtvarným“ choreografem je Petr Zuska. Tvoji otázku bych ale mohl brát také z jiného

úhlu. Poprvé jsem se při focení baletu rozplakal ve Státní opeře, kde choreografka Irena Janovcová inscenovala Novosvětskou. Podruhé to bylo u Petra Zusky a jeho choreografie Les Bras de Mer. Tekly mi slzy do pravého plně otevřeného a s foťákem spojeného oka. Pro focení to je nepříjemné. Samozřejmě, profesionál by se neměl takto dojímat, ale emoce vyzařující z obou choreografií byly silnější.

14. Roman Sejkot: booklet New Prague Dance Festival.

Jaký druh tance fotíš nejraději?

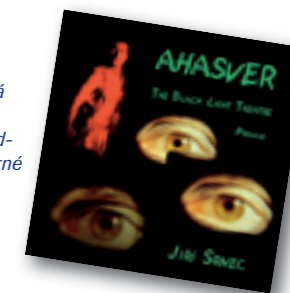
→ Nemohu v sobě popřít odchovance Pražského komorního baletu Pavla Šmoka. Mám tedy nejraději moderní výrazový tanec, kde současní choreografové vytvářejí či vymýšlejí nové pohyby. Lidských kostí jsou stovky a jsou pospojovány stovkami „volných“ spojů. Celkem tak lidské tělo nabízí nekonečno pohybů. V klasickém tanci, baletu, je počet tanečních pozic či pohybů relativně ustálen v řádu stovek.

Měl jsi spoustu výstav. Jakým způsobem finalizuješ v současné době své fotografie pro výstavní prezentaci?

→ U menších formátů A4 dělám zkušební tisky inkoustovou tiskárnou Epson na papíry Epson s inkousty Epson. U větších formátů A3 preferuji Agfa digilab D2, který mají ve firmě Fotoplus v Praze.

15. Roman Sejkot: Fotografie a grafická úprava přebalu CD s fotografiemi z představení Ahasver, Černé divadlo Jiřího Smrce.

U ještě větších formátů 100 x 150 cm preferuji včetně adjustace a rámování pražskou firmu Macroworld (dříve CD-FOTO BLER).

Jakou základní radu bys dal zájemcům o fotografování tance?

→ Aby navštívili mé workshopy, to je jasné (smích). A jinak? Aby nerušili. Tanec je velmi individuální až intimní umělecký projev. Proto by fotograf neměl rušit ani tanečníky, ani diváky.

V minulém čísle FotoVideo byl pro import fotografií a archivaci v počítači zvolen program Zoner Studio 8. Profesionální fotografové by měli vědět ještě o Aperture.

16. Prostedí programu Aperture

Roman Sejkot i já používáme ke třídění snímků Apple Aperture 1.1. Proč?

Protože Aperture bleskově zpracovává kvanta fotografií.

Co je Aperture?

Je to program pro načtení, prohlížení, výběr, editaci, export a archivaci fotografií. Takové funkce mají mnohé další programy, nicméně Aperture je ideální při zpracovávání velkého množství pořízených fotek, což se týká především profesionálních fotografů. Podobné starosti mohou mít agentury, DTP studia, časopisy, archivy. Při jednodenním focení se na akci běžně pořídí stovky až tisíce RAW nebo JPEG fotek a ty musí fotograf nebo asistent načíst, vyřadit a vybrat nejlepší. A pak je jednak rychle prezento-

17. „Sólistka BND Zuzana Susová se díky těhotenství rozhodla na chvíli přerušit taneční kariéru a současně si nechat udělat fotografie na památku,“ popisuje tyto fotky Roman. Výběr fotografií software Aperture velmi usnadňuje, například umožňuje v režimu Full Screen skládat více podobných fotek vedle sebe. Vlevo dole jsou zřetelné 3 hvězdičky, oznámkování snímku fotografem. Jednoduché a praktické.

TIP

Šetří čas a tak spoří peníze při zpracovávání velkého množství snímků; zpracovat 500 fotek za hodinu je dobré, ne? Je to softwarový nástroj profesionálů.

VÝHODY APERTURE

- + Načtení je možné z TIFF, JPEG nebo z RAW většiny běžně užívaných polo-profesionálních a profesionálních fotočků a je velice rychlé.
- + Ještě před importem dat z libovolného média si fotky můžeme prohlédnout, pojmenovat, upravit a vybrat k načtení.
- + Jak chceme fotky v Aperture prohlížet, si můžeme sami určit z mnoha (asi 30) možností; osobně mám rád prohlížení na dvou monitorech současně.
- + Po importu je každý snímek Master a další úpravy ve Versions na Master nemají vůbec vliv, ten je nedotknutelným originálem. Podstatné je, že varianty Versions se ukládají jen jako povely, a i když jsou jejich desítky od 250 MB, Master zabírají na disku minimální prostor.
- + Použitelnost fotky se může pohodlně hodnotit pomocí * (hvězdiček).
- + Skvělá pro ověření kvality detailů je digitální lupa, která připomíná skutečnou lupu používanou na prosvětlováku.
- + Aperture ve stávající verzi zabezpečí všechny běžné základní úpravy snímku, které se používají při zpracování RAW, pro náročnější úpravy (vrstvy, masky, laso...) si lze jedním kliknutím odskočit třeba do Photoshopu.

NEVÝHODY APERTURE

- funguje jen na platformě Macintosh
- vyžaduje minimálně 1 GB RAM a dostatečně výkonný počítač s 1-2 procesory G5 nebo s 1-2 procesory Intel Core Duo
- je poměrně drahý (299 USD nebo 11 130 Kč bez DPH). Hobby fotograf asi potřebuje něco jiného, pro něho neplatí, že čas jsou peníze...

vat klientovi a zároveň uložit tak, aby se v budoucnu mohly rychle nalézt. Jak prosté, že? Z vlastní praxe mohu říci, že kvanta nafocených fotek a orientaci v nich považují snad za největší problém digitálního fotografování.

ČASTO KLADENÉ OTÁZKY

Proč používat stabilizátor obrazu?

U kratších ohnisek to nebývá nutné, u dlouhých ano. Neostrost způsobená například tlukotem srdce či únavou se při užití stabilizátoru redukuje. Tak je možné užít až o 3 clonová čísla vyšší clony nebo až o 3 expoziční stupně delší časy, tedy např. místo 1/125 s 1/15 s.

Jaký stativ?

Je nesmírně důležité, aby byl zabezpečen plynulý pohyb a zároveň nezbytná fixace ve všech směrech. Roman Sejkot používá stativ Manfrotto 074 s hlavou označenou 029NK2.

SLOVNÍČEK

Akty Romana Sejkota často bývají jako siluety – co je to silueta

Ve fotografii je silueta zvláštním případem, kdy záběr je v protisvětle a úmyslně osvětlený tak, aby plochy odvrácené od světelného zdroje nebyly v podrobnostech prokresleny a působily na snímku jednolitým tmavým obrazem s ostře ohraničeným obrysem. Při tvorbě siluety je tudíž nutné, aby expozice byla stanovena pro světlo pronikající okolo námětu, resp. za ním. Pro tvorbu siluet v exteriéru je výhodné světlo za námětem, nikoli nad ním, proto je lepší fotografovat siluety v ranních a podvečerních hodinách.

JAKÝ ATELIÉR K PRONAJMUTÍ?

Nabídek na webových stránkách je u nás poměrně mnoho a v různých cenových relacích. Cena je sice důležitá, ale podstatné je vybavení a celkové možnosti. Zaujal mne například Ateliér Phoevery, který je vysoký 5 metrů a dají se tam fotografovat z galerie i podhledy. Je vybavený světelnou technikou VISATEC RFS 1600. Technologie RFS (radio frequency system) zabezpečuje přesné nastavení světla po 1/10 clonového čísla bezdrátově, pomocí rádiového signálu. Podstatné je zejména to, že jednotlivá světla se tím pádem mohou ovládat z jednoho centrálního místa, tedy z počítače. Viz www.phoevery.cz.

SHRNUTÍ ZÁSAD PRO FOTOGRAFOVÁNÍ UMĚLECKÉHO TANCE

- 1 Pro fotografování v prostředí se sníženou hladinou osvětlení je vhodný kvalitní digitál, který má příznivé hodnoty šumu i při vysokém ISO.
- 2 Výběr objektivu určuje cíl fotografování. Praktický je kvalitní zoom okolo 70–200 mm s co nejmenší použitelnou hodnotou clonového čísla. Také pevné portrétní objektivy s nízkým clonovým číslem jsou dobře využitelné.
- 3 Obecně při fotografování digitálem preferuji fotografování na RAW, a to zejména v prostředí se sníženou hladinou osvětlení.
- 4 Taneční výkon fotografujeme s prioritou clony, např. 2,8.
- 5 Nízký kontrast scény si v některých případech vynucuje manuální ostření (například černý kostým na černém pozadí).
- 6 Expozici měříme bodově na tvář (pleť).
- 7 Fotograf musí mít elementární znalosti o tanci, znát myšlení choreografa, musí vědět, koho je nezbytné zobrazit a který způsob zobrazení je nevhodný.
- 8 Pro objektivní záznam nesmí být pohyb na fotce neostří, naopak neostře zachycení pohybu při subjektivním zobrazení fotografa vyznívá velice dobře.
- 9 Pro objektivní zachycení tance je velmi důležitá komunikace mezi fotografem a choreografem. Ve spolupráci s ním se rovněž provede definitivní výběr fotek, které mohou „jít do světa“.
- 10 Neobvyklý pohled zobrazující skutečnost jinak, než je běžné, může být atraktivní třeba v propagaci a prezentaci. Zvláště působivé mohou být snímky z ptáčích perspektiv zobrazující v delším čase tanec jako „vír“.

Připravil: Pavel Scheufler
www.scheufler.cz

